

Siromaštvo i bogatstvo između Allahove mudrosti i iskušenja Njegovih robova (Medina)

Hatib: dr. Abdulmuhsin ibn Muhammed el-Kasim

7. rebiul-ahir 1448. po Hidžri / 18. septembar 2026.

Zaista, sva hvala pripada Allahu. Njega hvalimo, od Njega pomoć tražimo i za oprost Ga molimo. Allahu se utječemo od zla naših duša i od ružnih posljedica naših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga On u zabludi ostavi, niko ga ne može uputiti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, koji nema sudruga, i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik. Neka su Allahov mir i blagoslov na njega, njegovu porodicu i njegove ashabe.

Bojte se Allaha, Allahovi robovi, istinskom bogobojažnošću i budite svjesni Njegovog nadzora i kada ste sami i kada ste među ljudima.

Allah je stvorio sva stvorenja i njihovo stvaranje učinio savršenim. U svemu što stvara postoji mudrost koju On voli i kojom je zadovoljan. Nema ni najmanje čestice ni na nebesima ni na Zemlji a da ne svjedoči o savršenstvu Njegovog znanja i milosti, te o potpunosti Njegove moći i mudrosti.

Zdrav razum i neiskvarena ljudska priroda potvrđuju ono na što ukazuju Kur'an i sunnet: da djela Uzvišenog Allaha proizlaze iz savršene mudrosti.

Allahova odredba i određenje, kao i Njegova mudrost i svrhovitost u onome što određuje, spadaju među ono što musliman treba poznavati.

Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao, rekao je: "Među najvažnijim stvarima koje je čovjek dužan poznavati jeste ono što se odnosi na Allahovu odredbu i određenje, te na Njegovu mudrost i svrhovitost. To su jedni od najuzvišenijih ciljeva spoznaje. Vjerovanje u kader predstavlja osnovu na kojoj počiva tevhid i ono što ga drži na okupu; ono je od početka do kraja sastavni dio ove jasne vjere. Kader je jedan od

temelja imana i jedna od osnovnih postavki ihsana, kojoj se čovjek uvijek vraća i na kojoj počiva njegovo djelovanje.”

Jedna od Allahovih mudrosti jeste i to što je među Svojim robovima načinio razlike u njihovom stvaranju, osobinama, razumima, shvatanjima, opskrbi i životnim prilikama, kako bi jedni trebali druge u različitim poslovima, jer su ljudi upućeni jedni na druge.

Uzvišeni Allah kaže: “A da oni ne raspodjeljuju milost Gospodara tvoga?! Mi raspodjeljujemo među njima ono što im je potrebno za život na dunjaluku i Mi jedne nad drugima uzdižemo po stepenima, da bi jedni druge uzimali da im služe.” (Ez-Zuhruf, 32)

I različitost među ljudima dio je Allahove mudrosti. Kada bi svi ljudi bili potpuno jednaki, ne bi se na isti način spoznala vrijednost Njegovih blagodati, dobrote i milosti. Tada bi izostali i mnogi oblici ibadeta, poput sadake, pomaganja siromašnima i dobročinstva prema potrebnima, a upravo su to djela koja Allah voli. Kada bi svi ljudi bili imućni, ne bi se pokazala ni vrijednost bogatstva na kojem čovjek zahvaljuje Allahu.

Allah je Opskrbitelj, Onaj Koji uskraćuje i obilno daje, i On upravlja Svojim stvorenjima kako hoće. Kada bi ljudima davao opskrbu preko njihovih potreba, to bi mnoge od njih odvelo u obijest i nasilje.

Uzvišeni Allah kaže: “Kad bi Allah svim Svojim robovima davao opskrbu u obilju, oni bi se na Zemlji osilili, ali On je daje s mjerom, onoliko koliko hoće, jer On dobro poznaje i vidi robove Svoje.” (Eš-Šura, 27)

Uzvišeni Gospodar iskušava Svoje robove blagodatima, ali im i kroz iskušenja daruje dobro – podižući njihove stepene i brišući njihove grijeh.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Kome Allah želi dobro, stavi ga na iskušenje.” (Buhari)

To znači: iskuša ga nevoljama kako bi ga za njih nagradio.

I siromaštvo i bogatstvo sredstva su kojima Uzvišeni Allah iskušava Svoje robove i od tog iskušenja niko nije izuzet.

Uzvišeni Allah kaže: "Svako živo biće smrt će okusiti! Mi vas stavljamo na kušnju i u dobru i u zlu, i Nama ćete se vratiti." (El-Enbija, 35)

Dakle, Allah nas nekada iskušava nevoljama, a nekada blagodatima.

Ono što Allah odredi Svome vjernom robu jeste dar, čak i kada naizgled dolazi u obliku uskraćivanja; blagodat, čak i kada izgleda kao nevolja; i dobro za njega, čak i kada poprima oblik iskušenja.

Ali zbog svoga ograničenog znanja čovjek često darom, blagodatima i dobrom smatra samo ono što mu odmah donosi zadovoljstvo i što odgovara njegovim željama i sklonostima.

Obilna opskrba nije sama po sebi dokaz da je Allah počastio čovjeka i da ga voli, kao što ni siromaštvo nije dokaz poniženja niti Allahove srdžbe. Uzvišeni Allah ponekad dunjalučke blagodati daje i onome koga ne voli, pa mu one postanu sredstvo postepenog odvođenja u propast, a nekada od onoga koga voli udalji određene dunjalučke blagodati kako mu one ne bi umanjile položaj kod Njega.

Uzvišeni Allah kaže: "A čovjek, kada ga Gospodar njegov iskuša pa mu počast ukaže i blagodatima ga obaspe, rekne: 'Gospodar moj mene je počastvovao!' A kad ga iskuša i opskrbu njegovu oskudnom učini, onda rekne: 'Gospodar moj me je ponizio.' A nije tako!" (El-Fedžr, 15–17)

Među vjerovjesnicima i poslanicima bilo je onih koji su bili imućni, poput Ibrahima - Allahovog prijatelja, Ejjuba, Davuda i Sulejmana, alejhimus-selam.

I među prvim i najodabranijim ashabima, posebno među desetericom kojima je još za života obećan Džennet, bilo je imućnih ljudi, poput Osmana ibn Affana, Abdurrahmana ibn Avfa, Talhe i Zubejra, radijallahu anhum.

S druge strane, među vjerovjesnicima je bilo i onih koji su živjeli u siromaštvu, poput Isaa, sina Merjeminog, i Jahjaa, alejhimus-selam. I među velikim ashabima bilo je

siromašnih, poput Ebu Zerra, Musaba ibn Umejra i Selmana el-Farisija, radijallahu anhum.

A bilo je i onih koji su u svome životu iskusili oba stanja – nekada obilje, a nekada oskudicu – poput Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, te Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhuma.

Uzvišeni Allah nije dao prednost čovjeku zbog njegovog siromaštva niti zbog njegovog bogatstva. Pravo mjerilo prednosti kod Allaha jeste bogobožnost. Ko bude snažniji u imanu i bogobožnosti, taj je vredniji, a ako su u tome jednaki, jednaki su i u vrijednosti.

Uzvišeni Allah kaže: "Najugledniji od vas kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji."
(El-Hudžurat, 13)

Sabur i zahvalnost dva su svojstva koja su čovjeku neprestano potrebna u odnosu prema Allahovim naredbama i zabranama, kao i prema Njegovoj odredbi i određenju. Čovjek bez njih ne može ni koliko je treptaj oka.

Najpotpuniji ljudi jesu oni koji na najljepši način spoje zahvalnost i strpljivost. Takav je bio naš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Bio je prvak zahvalnih kada mu je dato obilje i prvak strpljivih kada bi ga zadesila oskudica.

Pokazao je takav sabur u siromaštvu kakav nije pokazao niko drugi, kao što je u blagostanju pokazao zahvalnost kakvu nije pokazao nijedan imućan čovjek. Bio je najstrpljiviji među ljudima onda kada je trebalo biti strpljiv i najzahvalniji onda kada je trebalo zahvaljivati.

Allah mu je upotpunio stepene vrline, pa je dostigao najviše stepene zahvalnih i najuzvišenije položaje strpljivih.

Uzvišeni Allah kaže: "...i siromah si bio, pa te je imućnim učinio?" (Ed-Duha, 8)

Dakle, bio je siromašan pa ga je Allah učinio imućnim.

Ibn Redžeb, Allah mu se smilovao, rekao je: "Davao je prednost drugima nad sobom, svojom porodicom i svojom djecom. Darivao je toliko da takvo davanje nisu mogli

dostići ni vladari poput perzijskog kisé i bizantijskog cara, a sam je živio životom siromaha.”

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije se za svoj ummet najviše bojao siromaštva. Rekao je: “Tako mi Allaha, ne bojim se za vas siromaštva.” (Buhari i Muslim)

Siromaštvo, dakle, samo po sebi nije nedostatak. Njime su bili iskušani i Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, i njegovi plemeniti ashabi.

Prenosi se da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zbog gladi vezao kamen za svoj stomak. (Buhari)

Jednoga dana Ebu Bekr i Omer, radijallahu anhuma, izašli su iz svojih kuća zbog velike gladi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao ih je: “Šta vas je izvelo iz vaših kuća u ovo doba?” Odgovorili su: “Glad, Allahov Poslaniče.” Tada je rekao: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, i mene je izvelo isto ono što je izvelo i vas.” (Muslim)

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, veliki prenosilac hadisa, govorio je: “Dešavalo mi se da bih između minbera Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i Aišine sobe pao u nesvijest. Tada bi neko došao, stavio nogu na moj vrat misleći da sam lud, a nisam bio lud – bila je to samo glad.” (Buhari)

Allahova milost prema Njegovim stvorenjima bolja je za njih od svih dunjalučkih dobara koje mogu postići.

Uzvišeni Allah kaže: “A milost Gospodara tvoga bolja je od onoga što oni gomilaju.” (Ez-Zuhruf, 32)

A onome ko je bogobožan Allah otvara izlaz i opskrbljuje ga odakle se i ne nada.

Uzvišeni Allah kaže: “...a onome koji se Allaha boji, On će izlaz naći i opskrbit će ga odakle se i ne nada...” (Et-Talak, 2–3)

Iskušenje bogatstvom veće je od iskušenja siromaštvom. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Ali ja se za vas bojim da vam dunjaluk ne bude pružen u

izobilju kao što je bio pružen onima prije vas, pa da se u njemu počnete natjecati kao što su se oni natjecali, te da vas uništi kao što je uništio i njih." (Buhari i Muslim)

Na Sudnjem danu siromašni vjernici ući će u Džennet prije imućnih vjernika, jer će njihov obračun biti lakši. Nisu posjedovali mnogo imetka za koji bi morali odgovarati – kako su ga stekli i na šta su ga trošili – a ujedno im je potrebniji brzi dolazak nagrade zbog onoga što ih je od dunjalučkih užitaka mimoišlo.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Siromašni će ući u Džennet pet stotina godina prije bogatih." (Tirmizi)

A imućan čovjek bit će pitan za svoj imetak. Ako je u svome bogatstvu činio dobro i nije griješio, a imao je više dobrih djela od siromašnog, njegov stepen nakon ulaska u Džennet bit će viši. Ako budu jednaki u dobrim djelima, bit će jednaki i u stepenu, a ako imućni bude imao manje dobrih djela, njegov stepen bit će niži.

Naš Gospodar Svojim znanjem i moći obuhvata sve. On je Mudri i ništa ne postavlja osim na mjesto koje mu pripada. Njemu pripada potpuna hvala za sve što je stvorio, odredio i propisao.

I Njegovo davanje i Njegovo uskraćivanje jesu iskušenje i ispit. Vjernik je zadovoljan onim što mu je dato i ne prigovara Allahovoj raspodjeli. A ko dostigne takvo stanje, taj je među najbogatijim ljudima.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Gledajte u onoga ko je ispod vas, a ne gledajte u onoga ko je iznad vas, jer je tako preče da ne omalovažite Allahovu blagodat prema vama." (Muslim)

Istinska sreća nije u tome da se čovjeku širom otvore vrata dunjaluka, nego da zadobije najveću dunjalučku blagodat – blagodat upute.

Uzvišeni Allah kaže: "...naprotiv, Allah je vama milost podario time što vas je u pravu vjeru uputio..." (El-Hudžurat, 17)

A najveći gubitak jeste da čovjek susretne svoga Gospodara, a bude lišen blagodati upute i imana.

Uzvišeni Allah kaže: "Na Dan kada neće nikakvo blago, a ni sinovi, od koristi biti, samo će onaj koji Allahu srca čista dođe spašen biti." (Eš-Šuara, 88–89)

Siromaštvo može čovjeku biti uzrokom vječnog uživanja u Džennetu, a istinski je blagodatima obdaren onaj ko preseli s ovog svijeta kao vjernik.

Uzvišeni kaže: "Gledaj kako jednima dajemo prednost nad drugima; a na onome svijetu razlika u stepenima i prednostima bit će, doista, veća." (El-Isra, 21)

Allah je među Svojim robovima rasporedio siromaštvo i bogatstvo. Nekim ljudima siromaštvo je korisnije, dok je drugima bogatstvo korisnije. Allah zna, a vi ne znate.

Sama blagodat nije dokaz da je Allah zadovoljan čovjekom, jer ona ponekad može biti i sredstvo postepenog odvođenja u propast.

Uzvišeni Allah kaže: "Misle li oni – da je to što ih opskrbljujemo imetkom i sinovima zato što im s dobrima žurimo? Naprotiv, oni ne opažaju!" (El-Mu'minun, 55–56)

Stanje vjernika prema Allahu kroz njegov život treba biti takvo da u blagostanju bude zahvalan i hvali Allaha, a u nevolji strpljiv i također hvali Allaha.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Čudan je položaj vjernika! U svemu što ga zadesi za njega je dobro, a to nije dato nikome osim vjerniku; ako ga zadesi blagostanje, on zahvaljuje, pa to bude dobro za njega; a ako ga zadesi nevolja, on se strpi, pa i to bude dobro za njega." (Muslim)

Islam podstiče čovjeka na rad, trud i stjecanje opskrbe. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Niko nikada nije pojeo bolju hranu od one koju je zaradio svojim rukama." (Buhari)

A bogat i bogobožan čovjek može preteći siromašnog i bogobožnog svojim udjeljivanjem i sadakom.

Uzvišeni Allah kaže: "Allah, zaista, naređuje pravdu, dobročinstvo i pomaganje bližnjih, a razvrat, sve što je odvratno i nasilje zabranjuje; On vas savjetuje ne biste li se prisjetili i pouku uzeli." (En-Nahl, 90)

Zato spominjite Allaha, Uzvišenog i Veličanstvenog, pa će se i On vas sjetiti. Zahvaljujte Mu na Njegovim blagodatima i darovima, pa će vam ih još povećati.

Uzvišeni Allah kaže: "Kazuj Knjigu koja ti se objavljuje i obavljaj namaz – namaz, zaista, odvraća od razvrata i od svega što je ružno; a Allahov spomen na vas veći je od vašeg spomena na Njega! A Allah zna šta činite!" (El-Ankebut, 45)

Donosite salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podarenu milost i nepresušnu blagodat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljte mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

